

LA FLOR MÉS NOBLE

La flor de Lis ha perviscut en la memòria col·lectiva al llarg dels segles. Ha sigut símbol heràldic dels cavallers, marca de càstig de prostitutes i lladres, i representació dels scouts i de l'ànima humana. Diferents usos per a una flor carregada de mites.

Trobem la flor de Lis en pràcticament totes les cultures i les civilitzacions. Habitualment està associada a dues qualitats, el poder i l'ocultisme. La causa d'aquest matrimoni és que la flor real a la qual representa (el lliri, ja que "lis" és un gallicisme d'aquesta paraula) s'assembla als genitals masculins, d'ací la seua vinculació amb el poder, i també amb l'espasa, per açò la importància en l'heraldica. Datar quan naix aquest simbolisme és totalment impossible, encara que se sap per exemple, que en l'antiga Mesopotàmia fa més de 2.500 anys un símbol semblat a la flor de Lis es trobava en la decoració de palaus com el de Istar, construït pel rei Nabucodonosor II.

L'Església Catòlica també la utilitzaria després com a símbol de la seua expansió al llarg del segle V. Prova d'açò és que alguns manuscrits antics traduïts al llatí vulgar tenien una representació de la flor en la seua portada. No és d'estranyar per tant, que molt temps després la flor es vinculara a la noblesa francesa, emparada en algunes creences i llegendes que fora de l'Església apuntaven al fet que els suposats descendents de Crist vivien a França, enllaçant la història del Sant Grial.

La veritat és que la presència de la flor de Lis en la tradició és constant. L'Ordre Militar de Santiago, creada en el segle XII per a defensar als pelegrins que visitaven la tomba de l'apòstol, l'exhibia en les seues vestimentes i escuts. El lliri sempre ha estat present en les ofrenes a la Verge, i és també un dels atributs de San Josep, a qui segons la llegenda li van florir lliris en el seu bastó.

Cavallers, prostitutes i alquimistes

Com a emblema heràldic la flor de Lis es remunta al segle XII, quan el rei Luis VII de França la va incorporar al seu escut, una tradició que seguirien la resta de monarques gals. A partir del segle XIV, la casa anglesa dels Lancaster també la incorporà als seus escuts com una reivindicació de les seues aspiracions al tron francès. A partir de llavors, la flor de Lis serà un dels emblemes més usats en heràldica, juntament amb la creu, l'àguila i l'espasa. Ho serà a França i també en algunes zones del nord d'Espanya, i sempre vinculada als cavallers.

Escut d'armes dels Lancaster

Ja en el segle XVI, durant el Renaixement els alquimistes van adoptar la flor de Lis com a símbol del seu prestigi, unint-la als seus blasons i prenent un nou simbolisme, representant la resurrecció i la il·luminació. Aquest nou significat vincularà a la flor amb l'ocultisme i en el segle XVII l'adoptarà la màfia alemanya Hachel com a emblema. D'aquesta manera, les persones alienes a aquesta màfia que es trobaren en el seu camí van ser brutalment assassinades i marcades amb aquesta flor amb un ferro candent.

Fotograma de "Els tres mosqueters", Paul W.S. Anderson. (2011)

Tampoc la literatura ha pogut escapar a l'encant d'aquesta flor. Segons descriu Alejandro Dumas en "Els tres mosqueters", en la França del segle XVII els botxins marcaven a foc amb una flor de Lis els muscles de prostitutes, lladres i adúlteres. No és casual per tant que un dels personatges més malvats de la novella, la intrigant i bella Milady de Winter, fora marcada amb ella. Segons explica la novella, quan aquesta dama de confiança del Cardenal Richelieu va ser jutjada i sentenciada a morir, va ser executada pel mateix botxí que durant la seua adolescència li havia tatuat aquesta flor de la vergonya en el seu muscle.

El país de les *Lilium*

Més enllà dels escuts, de les llegendes i de la cultura popular, trobem la flor de Lis en la natura, en els camps. Les espècies de *Lilium*, comunment conegudes com assutzenes o lliris, constitueixen un gènere amb al voltant de 110 integrants que s'inclou dins les liliàcies, extensa família de bulboses àmpliament conreades des de la més remota antiguitat. La representació més antiga d'un Lliri es remunta a 2010 a. C. i es va trobar en frescs de les ruïnes del Palau de Minos a Creta. Es tracta del *Lilium candidum*, popularment conegut com assutzena de la Verge o de la Madonna, que és una espècie originària de l'Europa Mediterrània.

Lilium candidum

Trobem varietats pràcticament a tot el món, per aquest motiu existeixen vestigis del seu simbolisme a tot arreu. És una flor nativa de les regions temperades de l'hemisferi nord, i sol créixer en hàbitats muntanyencs i boscos, encara que a voltes també pot créixer en prats i prop de pantans. A Europa és una flor molt estesa, igual que a Àsia (sobretot a Japó i a l'Índia). A Amèrica podem trobar lliris en el sud de Canadà i en la major part d'EUA.

Segons molts jardineros, els lliris i assutzenes són, juntament amb les roses, l'aristocràcia de les flors, per ser cridaneres de colors intensos. La planta pot aconseguir una altura màxima d'un metre i el seu color varia molt entre les diferents varietats. El lliri és una planta bulbosa o de rizoma, que presenta varietats caduques i varietats perennes. La temporada de floració és la primavera, i la multiplicació es fa per divisió de mata a finalitats de l'estiu.

Lilium pyrenaicum

Una de les varietats més vistoses és l'anomenada Assutzena dels Pirineus (*Lilium pyrenaicum*) i la que normalment s'associa amb la representació tradicional de la flor de Lis. És una varietat molt rara, vistosa i poc freqüent endèmica dels Pirineus i de la Serralada Cantàbrica. Les flors d'aquesta assutzena tenen forma de turbant, són grogues amb taques negres i anteres taronja molt viu, es disposen en ramells de poques flors.

ETIQUETES

[Flor De Lis](#) [Flors](#) [Heràldica](#) [Plantes](#) [Simbologia](#)

Espores. La veu del Botànic

Revista de divulgació científica del Jardí Botànic de la Universitat de València.

Nota legal: *Revista Espores. La veu del Botànic* es fa responsable de la selecció de bloguers però no dels continguts i opinions en els articles dels mateixos.